

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-357

25.4.2022

If Skadeforsikring NUF

Retts hjelp

Økning av forsikringspremie ved fornyelse – tilstrekkelig varslet? – fal. § 3-3 annet ledd.

Selskapet sendte 21.9.21 ut fornyelse av forsikringsavtalen. Ifølge prisoversikten i forsikringsbeviset var årspremien økt fra kr 44 222 til kr 80 684. Dette var en økning på kr 36 462 og ca. 82 % sammenlignet med sikredes forsikringspremie for foregående forsikringsår. Selskapet viste til at økningen skyldtes at sikrede hadde hatt flere skader enn det som lå til grunn for selskapets prisberegninger. Det var også inntatt en link til selskapets internettside hvor sikrede kunne se en oversikt over sine skader. Nemndas flertall kom til at selskapet kunne gjøre premieøkningen gjeldende og viste blant annet til at man ved vurderingen av informasjonsplikten etter fal. § 3-3 annet ledd om premieendringer må ta hensyn til Forskrift 2007-05-03 nr. 469 og det forhold at premievarselet skal presisere forrige og ny forsikringspremie for hver dekning.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 36 462 (premieøkning)

Saksfremstilling

Saken gjelder selskapets krav om premieøkning og spørsmålet om økningen er varslet i samsvar med forsikringsavtaleloven (fal.) § 3-3 annet ledd.

Sikrede inngikk en forsikringsavtale med selskapet for flere ulike forsikringer, som per 31.10.21 hadde en årspremie på kr 44 222.

Selskapet sendte 21.9.21 ut fornyelse av forsikringsavtalen. Ifølge prisoversikten i forsikringsbeviset var årspremien økt til kr 80 684 som følge av at:

Du har dessverre hatt flere skader enn det som ligger til grunn for våre prisberegninger. Vi har derfor sett oss nødt til å øke prisen vesentlig for den kommende avtaleperioden. Du kan se en oversikt over skadene du har hatt på Mine sider på www.if.no, under Mine skader: <https://minesider.if.no/web/mine-skader/>.

Selskapet har i saken vist til at i perioden 7.1.19 til 25.3.21 har sikrede hatt åtte skadesaker hos selskapet.

Sikrede bestred premieøkningen og brakte saken inn til Finansklagenemnda 25.1.22.

Sikrede krever at økningen i premien skal annulleres pga. mangelfull informasjon. Sikrede viser til at økningen er begrunnet fra selskapet i for mange skader, som inkluderer tilfeller av innvilget retts hjelp. Sikrede mener han ikke har fått tilstrekkelig informasjon, verken på forhånd eller i sakens løp om at retts hjelp er det samme som skader. Sikrede anfører at selskapet ikke har oppfylt informasjonsplikten og dessuten at prisøkningen må anses urimelig.

Selskapet anfører at det har oppfylt informasjonsplikten etter fal. § 3-3 annet ledd Formålet med fal. § 3-3 annet ledd er at kunder skal kunne sammenligne den nye og økte prisen med pris hos andre forsikringsaktører, og eventuelt bytte forsikringsselskap. Videre har selskapet vist til at lovens ordlyd og forarbeidene viser at det skal gis informasjon om de "endringer" som er gjort i

avtalen. Ifølge selskapet er det ikke noe krav om å gi informasjon om de bakenforliggende variabler for prisøkningen.

Selskapet viser videre til at sikrede ble informert om at forsikringspremien ville bli økt ved fornyelse den 21.9.21 som følge av skadeutviklingen. Selskapet anfører også at forsikringstaker selv bør kjenne sin egen skadehistorikk, jf. FinKN 2014-105. Selskapet viser også til FinKN 2021-720 hvor nemnda tok stilling til en sak med nøyaktig samme ordlyd som i foreliggende sak og mener derfor at selskapet må gis medhold.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet kunne øke forsikringspremien fra kr 44 222 til kr 80 684.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen og Trine Vøien, bemerker:

Flertallet mener selskapet må gis medhold.

Det følger av fal. § 3-3 annet ledd at om selskapet vil endre forsikringsavtalen i forbindelse med fornyelse, "skal det sammen med premievarslet for den nye forsikringsperioden gi forsikringstakeren de nye vilkårene med en redegjørelse for de endringer som er gjort. En endring som det ikke er redegjort for på denne måten, kan selskapet ikke påberope". I nemndspraksis har man lagt til grunn at bestemmelsen også omfatter "vesentlige premieøkninger", jf. eksempelvis FinKN 2019-242 med henvisning til FinKN 2013-173, men at mindre premiejusteringer ikke må varsles. Sikredes premie ble øket fra kr 44 222 for foregående år til kr 80 684 for inneværende år, og selskapet opplyser selv i varselet om premieøkningen at det dreier seg om en "vesentlig" premieøkning. Det må derfor være klart at denne premieøkningen må regnes for vesentlig.

Spørsmålet blir så om selskapet har redegjort for denne premieøkningen i samsvar med § 3-3 annet ledd.

Plikten til varsle om vesentlige premieøkninger ble første gang formulert i FSN 5176 fra 2004, i en sak med premieøkning fra kr 1 100 til kr 2 100 i reiseforsikring. Nemnda uttalte at varslingsplikten ved fornyelse måtte forstås slik:

at det ikke er tilstrekkelig for selskapet å sende et forhøyet premievarsel når det er tale om så vesentlige premieøkninger som i denne saken. Sikrede har krav på en redegjørelse for størrelsen av premieøkningen slik at sikrede kan ta standpunkt til om han ønsker å fortsette forsikringsforholdet med den endrete premien

Løsningen ble videreført i FSN 6071 og er lagt til grunn i senere praksis.

Etter innføring av informasjonsplikt om premieendringer i premievarselet er det imidlertid spørsmål om forholdet mellom denne forskriften og reglene i fal. Forsikrift 2007-05-03 nr. 469 om forsikringsselskapers opplysningsplikt for avtaler om annen forsikring enn livsforsikring § 2 lyder slik:

Ved fornyelse av forsikringsavtaler regulert av forsikringsavtalelovens del A skal forsikringsselskapet på forsiden av premievarselet opplyse om den totale forsikringspremien i forrige avtaleperiode og ny total forsikringspremie.

Forsikringsselskapet skal også i premievarselet spesifisere forrige og ny forsikringspremie for hver dekning.

I tre saker har nemndas mindretall – selskapsrepresentantene – lagt til grunn at selskapets informasjonsplikt om premien er uttømmende regulert i denne bestemmelsen, og at man derfor ikke kan kreve ytterligere informasjon om premieendringer etter fal. § 3-3. Flertallet har derimot fulgt tidligere praksis og under tvil kommet til at informasjonsplikten var brutt, men uten å problematisere forholdet til forskriften, se FinKN 2018-774, 2014-105 og 2021-510. Et avgjørende moment i flertallets vurdering var at sikrede hadde krav på informasjon om hvordan prisøkningen

fordelte seg på forskjellige produkter og hva som var grunnlaget for premieøkningen. Fordelingen av prisøkningen på forskjellige produkter fremgår imidlertid allerede av premievarselet.

Flertallet mener derfor man ved vurderingen av informasjonsplikten etter fal. § 3-3 annet ledd om premieendringer må ta hensyn til forskriften og det forhold at premievarselet skal presisere forrige og ny forsikringspremie for hver dekning. Skal sikrede ha mulighet for å vurdere alternative forsikringsmuligheter, må han imidlertid også ha informasjon om forholdet mellom premieøkningen og egne skader. I utgangspunktet må man kunne forvente at sikrede har oversikt over egne skader, men hvis det dreier seg om flere produkter og lengre perioder kan dette være vanskelig.

I den aktuelle saken sendte selskapet i tillegg til premievarselet ut prisoversikt i forsikringsbeviset med økning av premie og forklarte:

Du har dessverre hatt flere skader enn det som ligger til grunn for våre prisberegninger. Vi har derfor sett oss nødt til å øke prisen vesentlig for den kommende avtaleperioden. Du kan se en oversikt over skadene du har hatt på Mine sider på [www.if.no](https://minesider.if.no), under Mine skader: <https://minesider.if.no/web/mine-skader/>.

Dette betyr at sikrede har fått informasjon om prisforskjellen per produkt i premievarselet, forklaring om at økningen skyldes at antall skader hos sikrede ligger over det som er utgangspunktet for selskapets premieberegninger, og også link til oversikt over antall skader. Det er derfor enkelt å regne ut økningen per produkt i forhold til antall skader per produkt, og dermed enkelt for sikrede å undersøke om han med tilsvarende skadestatistikk kunne fått et bedre tilbud i markedet, jf. også FinKN 2021-720 som gjaldt samme informasjon fra selskapet. Denne klagen gjaldt bare for et forsikringsprodukt, men det avgjørende for flertallet var nettopp at sikrede hadde kunnskap om premieøkningen for produktet og visste at han ikke hadde hatt skader i perioden. Det var derfor enkelt for sikrede å undersøke alternative tilbud basert på egen skadehistorikk og isolert plassering av denne forsikringen. Flertallet kan vanskelig se at sikrede trenger mer informasjon enn dette for å vurdere alternative forsikringstilbud. Fal. § 3-3 sier at selskapet skal redegjøre for "de endringer som er gjort". Det er ikke noe krav om å redegjøre for begrunnelsen for endringen og tidligere praksis rekker ikke lenger enn krav om informasjon om premieøkningen er utløst av antallet skader per produkt per år eller av de totale skadeutbetalingene slik at sikrede kan vurdere alternative tilbud knyttet til hver enkelt av dekningene, jf. FinKN 2021-510.

Sikrede anfører at utbetaling under rettshjelpsdekningen ikke kan regnes som en skade. Det sentrale for selskapets premieberegning er antallet utbetalinger under en forsikring. Dette omtales gjerne som antallet skader, men det dreier seg i realiteten om antallet forsikringstilfeller som utløser erstatningsplikt for selskapet. En rettshjelpsforsikring omfatter utgifter/saksomkostninger ved "tvist oppstått i forsikringstiden", jf. rettshjelpsforsikringens pkt. 1.4. Tvisten er her "forsikringstilfellet", og utbetalinger under denne forsikringen må slik sett regnes som en "skade" under denne forsikringen.

Sikrede anfører at selskapet har brutt sin informasjonsplikt ved at selskapet ikke har oppgitt hva de enkelte sakene under rettshjelpsdekningen omhandlet. Nemnda kan ikke se noe grunnlag for denne anførselen, og uansett må sikrede ha oversikt over hva egne saker dreiet seg om.

Nemndas mindretall, Hege Sundby, bemerker:

Mindretallet har kommet til et annet resultat og mener at sikrede bør gis medhold.

Spørsmålet for mindretallet er hvorvidt selskapets vesentlige økning av sitt premiekrav fra kr 44 222 til kr 80 684 er varslet i samsvar med forsikringsavtaleloven § 3-3, annet ledd.

Hovedregelen der er at en forsikring gjelder på uforandrede vilkår, med mindre sikrede har fått tilstrekkelig varsel om de endringer som er tenkt innført i den kommende perioden. I tråd med tidligere nemndspraksis gjelder denne plikten også varsling av vesentlige endringer i forsikringspremien, slik tilfellet er i vår sak, der økningen er på hele 82 %.

Etter mindretallets oppfatning har selskapet ikke varslet og redegjort for den vesentlige premieøkningen på en tilfredsstillende måte.

Det er lagt til grunn at kravet til informasjon må sees i sammenheng med beløpets størrelse, jf. FinKN 2019-242. I vår sak er mindretallet av den klare oppfatning at beløpets størrelse er høyt, så vel kronemessig som i prosentvis økning.

I FinKN 2021-510 kom nemnda til at den varslede premieøkningen ikke kunne påberopes og viste bl.a. til at det ikke fremgikk i varselet fra selskapet om premieøkningen ble utløst av antallet skader pr. produkt pr. år, eller av de totale skadeutbetalingene. Flertallet mente da at en slik oversikt nettopp var nødvendig for at sikrede skal kunne vurdere andre alternative forsikringstilbud. Mindretallet er av den oppfatning at heller ikke i denne sak har selskapet på en tilfredsstillende måte redegjort for hvilke retningslinjer de har lagt til grunn for premieøkningen, ved at selskapet verken har informert om hvilke av de aktuelle skadene som er bakgrunnen for premieøkningen eller hvilken skadefrekvens de har lagt til grunn. Slike opplysninger er etter mindretallets oppfatning nødvendige for at sikrede skal kunne vurdere alternative forsikringstilbud.

Mindretallet mener etter dette at sikrede gis medhold.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).